

## ВІДГУК

Заслуженого діяча мистецтв України, професора з наказу,  
завідувача секцією звукорежисури  
Київського національного університету культури і мистецтв,  
лауреата мистецької премії Київ ім. Івана Миколайчука,  
лауреата премії Фелікса Соболева Національної спілки кінематографістів  
України

**БАРБИ ІГОРЯ ДАВИДОВИЧА**

та кандидата мистецтвознавства, доцента кафедри кінознавства  
Київського національного університету театру, кіно і телебачення  
імені І. К. Карпенко-Карого

**ЖУРАВЛЬОВОЇ ТЕТЯНИ ВАСИЛІВНИ**

на творчий мистецький проєкт

**КУРБАНОВА ГЕОРГІЯ ОЛЕКСАНДРОВИЧА**

**«МУЗИЧНО-ЗВУКОВИЙ ДИЗАЙН ФАНТАСТИЧНИХ  
ФІЛЬМІВ(НА ПРИКЛАДІ ФІЛЬМУ «СТАЛКЕР»  
(РЕЖИСЕР ПЕТЛЯК НІКІТА)»**

подано на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтв за  
спеціальністю 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» в галузі знань  
02 – «Культура і мистецтво»

*Актуальність теми творчого мистецького проєкту та обґрунтованість його положень* полягає в зверненні здобувача до одного з найважливіших питань в практиці екранних мистецтв – створення художнього образу через поєднання зображення та звуку. У науковому обґрунтуванні творчого мистецького проєкту Г. Курбанов аналізує теоретичні основи звуко-зорового синтезу в кіномистецтві на прикладах фільмів жанру фантастики та її піджанрів. В роботі значну увагу приділено традиціям та особливостям

культурних запитів глядача, а також мистецьких, кінематографічних трендів цього вижду екранної продукції.

**Відповідність публікацій та мистецької апробації темі творчого мистецького проєкту.** Апробацію наукового дослідження творчого мистецького проєкту здійснено в належному обсязі, про що свідчать чотири статті у фахових виданнях за спеціальністю «Аудіовізуальне мистецтво», публікація тез та участь у міжнародних наукових конференціях (International Interdisciplinary Scientific Conference. Between bestiality and heroism – human, society, culture and technology in the face of challenges and threats of war», тема доповіді: «fantasy and future science as prophets of events on the edges of good and evil» (Zielona Góra, 2022); Всеукраїнська наукова конференція «дизайн і мистецтво України у часи національного супротиву», публікація тез у збірнику матеріалів конференції на тему: «Японія після II Світової Війни (Диво Відбудови й супротиву катастрофі)» С. 89–91. (Київ, 2023); Сучасні дослідження в галузі науки і мистецтва. VIII Міжнародної науково-практична конференція, публікація тез у збірнику матеріалів конференції на тему: «Сучасне дослідження фантастики як можливого прообразу майбутнього» С. 172-175. (Київ, 2023); Міжнародна наукова конференція Україна та Європа. Культура в глобальних викликах сьогодення, тема доповіді: «Війна і мистецтво, як зберегти культурну ідентичність у післявоєнний період.» (Київ, 2023); Міжнародна науково-практична інтернет-конференція. Національне мистецтво в сучасних глобальних медіях. Світ. Культура. Війна, тема доповіді: «Культурна глобалізація й національна ідентичність як основа національної неповторності» (Київ, 2023); Міжнародна науково-творча конференція. Культурні орієнтації українського суспільства у сфері аудіовізуального мистецтва: сучасні виклики та проблеми, тема доповіді: «Синкретизм народної культури та вплив глобальних змін на неї» (Київ, 2024); Всеукраїнська Інтернет-конференція молодих учених, студентів, аспірантів. Сучасний гуманітарний та мистецтвознавчий дискурс, тема доповіді: «Проблеми саунд-дизайну в фантастичному кіно» (Київ, 2024)), творча робота над кінопроєктом «Сталкер», фільмування, виробництво та публікація матеріалів кінопроєктів, організація та

участь у презентаційних заходах, майстер-класах, а також імплементація та застосування концептуальних засад дослідження у викладацькій практиці.

*Ступінь новизни основних результатів дослідження.* Новизна пропонованої роботи полягає в аналізі практичного підходу до проблеми звукового дизайну фантастичних фільмів. Акцентовано увагу на принципі «дієгезисного» методу синтезу звуку, який здійснюються відповідними технічно-виражальними засобами і прийомами та стає необхідною умовою художньої достовірності екранного твору. Дисертант вперше в теорії української звукорежисури ґрунтовно порушує питання саунд-дизайну та аналізу звукової концепції фантастичних фільмів. Увагу зосереджено також на глядацькому сприйнятті певних драматичних моментів, підсилених за допомоги звуку. Робота ставить низку відкритих питань в аспекті вивчення технологічних можливостей створення власного фантастичного кінематографу, використовуючи не тільки набутий досвід, а й національний колорит так як це було зроблено першопроходьцями в даній сфері.

*Рівень виконання творчого мистецького проєкту.* Усі сегменти системної, значної за мистецьким обсягом творчої роботи, спрямовані аспірантом Г.О. Курбановим на виконання цього успішного проєкту, фахово і вправно ним реалізовані. В аудіовізуальній складовій проєкту автор виявив розуміння специфіки музично-звукового дизайну, даний проєкт досліджує не лише поверхневі аспекти звукового дизайну в кіно, а й глибоко аналізує його вплив на сприйняття та розуміння сюжету та образів у фільмах західної та східної кіношкіл. Наукова новизна полягає в інтеграції музичних та звукових елементів як складової частини візуального мистецтва, що сприяє створенню комплексного творчого враження від аудіовізуального твору. Сам фантастичним фільм розроблений шляхом експериментальних підходів до кожної окремої локації, поєднує музично-звуковим дизайном всі три різні історії в одну комплексну картину. Аспірант гармонійно стилізує твір, пронизуючи його органічною музикою та звуковими ефектами. Виступ автора в кадрі, що постає у форматі лекції, вирізняється не лише ґрунтовними знаннями, логічним викладенням їх змісту, бездоганною мовою, але й виразною вимовою, вдалою манерою подачі

створення звуку і звукової драматургії в фільмах країн Азії та США, адже студії саме цих країн на сьогодні задають тренди у жанрі фантастики.

Конструктивно-виражальні принципи образного застосування звуку в жанрі фантастики досліджено на прикладі звукової партитури та звукової експлікації кінофільму «Сталкер» (реж Петляк Нікіта). Його образність, механізми поєднання із зображенням, загальна концепція створення звуку стали предметом дослідження теми музично-звукового дизайну фантастичних фільмів.

Робота містить три розділи. У *першому* розкрито теоретико-методологічні засади дослідження, автор спирається на тези та проблематику, які були висвітлені в працях науковців-попередників та практиків звукорежисури. Здобувачем резюмовано, що докладно вивчати звуковий дизайн почали лише наприкінці 1970-х років. І наукові розвідки не акцентували увагу на можливостях звукового оформлення кінопростору в межах того чи того жанру. Також цей розділ присвячено вивченню основних компонентів виразності жанру кінофантастики та фільмам жахів, а також художнім та технічним особливостям звукового створення відчуття напруги й страху в цих жанрах. Автором розглянуто поняття саунд-дизайну (sound design) що буквально означає «дизайн, проектування звуку», як сукупність технологій та процесів, що використовуються при створенні звукових ландшафтів, атмосфери, шумів та ефектів.

В *другому розділі* докладніше мовиться про специфіку передачі внутрішньокадрового звуку в жанрі кіберпанку та у фільмах жахів. Здобувач здійснив власну класифікацію таких на прикладі стрічок про вампірів. Також цей жанр було проаналізовано з позиції естетизації страху та акту смерті, а також розглянуті етичні аспекти мистецтва кіно.

*Третій розділ* має емпіричний характер і розкриває характеристику власне мистецького проєкту здобувача – від написання сценарію до звукової експлікації екранного твору, окреслені перспективи розвитку фантастичних жанрів, а також створення саунд-дизайну для них з урахуванням технологічних можливостей,



думок та відповідними для активного сприйняття тексту розміреним темпоритмом, що в сукупності складає сильне враження.

**Висновок.** Творчий мистецький проєкт, поданий на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва за спеціальністю 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» виконано на належному науковому рівні, робота характеризується логічністю викладу, містить обґрунтовані теоретичні та практичні результати. Даний проєкт досліджує не лише поверхневі аспекти звукового дизайну в кіно, а й глибоко аналізує його вплив на сприйняття та розуміння сюжету та образів у фільмах західної та східної кіношкіл. Наукова новизна полягає в інтеграції музичних та звукових елементів як складової частини візуального мистецтва, що сприяє створенню комплексного творчого враження від аудіовізуального твору.

Робота Г.О. Курбанова «Музично-звуковий дизайн фантастичних фільмів (на прикладі фільму «Сталкер» (режисер Петляк Нікіта)» може бути рекомендована до захисту, автор заслуговує на присудження ступеня доктора мистецтва за спеціальністю 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво».

Заслужений діяч мистецтв України,  
професор з наказу КНУКіМ,  
лауреат мистецької премії Київ ім. Івана Миколайчука,  
лауреат премії Фелікса Соболєва  
національної спілки кінематографістів України

 **БАРБА І.Д.**

Підпис   
засвідчую  
Начальник ВК   
"14" травня 2024  


Кандидат мистецтвознавства,  
доцент кафедри кінознавства  
КНУТКіТ імені І.К.Карпенко-Карого

 **ЖУРАВЛЬОВА Т. В.**

Підпис   
**ЗАСВІДЧУЮ**  
ПРОВІДНИЙ ІНЖЕНЕР  
ВІДДІЛУ КАДРІВ  


